

Perspective europene asupra recuperării și confiscării activelor

European Perspectives on Asset Recovery and Confiscation

Diana-Mihaela CHEPTENE-MICU¹

Rezumat: Transpunerea Directivei (UE) 2024/1260 în legislația națională, până în noiembrie 2026, aduce o serie de noi concepte care trebuie înglobate în actele normative interne.

Directiva vine să completeze instrumentele juridice europene deja existente, aducând proceduri menite să ducă la consolidarea capacității autorităților competente de a-i priva pe infractori de produsele provenite din săvârșirea de activități infracționale. În acest sens, Directiva aduce noutăți referitoare la identificarea bunurilor prin intermediul notiței argintii, indisponibilizarea rapidă, confiscarea care nu se bazează pe o condamnare penală (împiedicată, de exemplu de prescripția răspunderii penale), precum și a averilor nejustificate aflate în legătură cu infracționalitatea

Cuvinte-cheie: Directiva (UE) 2024/1260; notiță argintie; confiscare fără condamnare penală; confiscare a averilor nejustificate

Abstract: The transposition of Directive (EU) 2024/1260 into national legislation, by November 2026, brings a series of new concepts that must be incorporated into domestic legislation. The Directive complements the existing European legal instruments, bringing procedures aimed at strengthening the capacity of competent authorities to deprive criminals of the proceeds of criminal activity. In this regard, the Directive brings new features regarding the identification of assets through the silver note, rapid freezing, confiscation not based on a criminal conviction (impeded, for example, by the statute of limitations), as well as unjustified assets related to crime.

Keywords: Directive (EU) 2024/1260; silver note; confiscation without criminal conviction; confiscation of unjustified assets

1. Introducere

În spațiul european, cooperarea judiciară în materie penală are la bază principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor

¹ Judecător la Curtea de Apel Iași și cadru didactic asociat la Facultatea de Drept din cadrul Universității „Alexandru-Ioan Cuza” din Iași. E-mail: cheptenediana@yahoo.com

judiciare, principiu care constituie fundamentul cooperării judiciare în materie penală în cadrul unional².

Cum infracționalitatea are adesea caracter transnațional, între statele membre, cooperarea transfrontalieră efectivă pentru indisponibilizarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor este considerată esențială.

Deoarece indisponibilizarea și confiscarea instrumentelor și a produselor infracțiunilor sunt printre cele mai eficace metode de combatere a criminalității, Uniunea s-a angajat să asigure identificarea, confiscarea și reutilizarea mai eficace cu privire la bunurile produse prin săvârșirea de infracțiuni³.

În acest context, ținând seama că rapoartele Comisiei privind punerea în aplicare a Deciziilor-cadru 2003/577/JAI⁴ și 2006/783/JAI⁵ arătau că regimul în vigoare la acel moment, în ceea ce privește recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și a celor de confiscare, nu era pe deplin eficace, iar respectivele decizii-cadru nu fuseseră transpuse și aplicate în mod uniform în statele membre, ceea ce a condus la un grad insuficient de recunoaștere reciprocă și la o cooperare transfrontalieră sub nivelul optim, s-a stabilit că normele privind recunoașterea și executarea acestor ordine ar trebui prevăzute într-un act al Uniunii, obligatoriu din punct de vedere juridic și aplicabil în mod direct.

Astfel, s-a adoptat Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare⁶, care se aplică de la 19 decembrie 2020 pentru statele membre ale Uniunii Europene, cu excepția Danemarcei și a Irlandei.

² Începând cu 15 și 16 octombrie 1999, când s-a desfășurat reuniunea extraordinară a Consiliului European la Tampere, în Finlanda.

³ În conformitate cu „Programul de la Stockholm – O Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora”, publicat în Jurnalul Oficial C 115 din 04.05.2010. Sinteza acestuia este disponibilă online, la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/the-stockholm-programme.html> (site consultat la data de 30.06.2025).

⁴ Decizia-cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor, publicată în Jurnalul Oficial L 196 din 02.08.2003. Textul acesteia este disponibil online, la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32003F0577> (site consultat la data de 30.06.2025).

⁵ Decizia-cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare, publicată în Jurnalul Oficial L 328 din 24.11.2006. Textul acesteia este disponibil online, la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex:32006F0783> (site consultat la data de 30.06.2025).

⁶ Publicat în Jurnalul Oficial L 303 din 28.11.2018. Textul acestuia este disponibil online, la adresa:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32018R1805> (site consultat la data de 30.06.2025).

Pentru acestea din urmă, sunt aplicabile, în continuare, Decizia–Cadru 2003/577/JAI din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor și Decizia–Cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare.

Regulamentul se aplică și în relația cu Regatul Unit și Irlanda de Nord, chiar dacă nu mai sunt state membre ale Uniunii Europene, întrucât acestea și-au notificat intenția de a participa la adoptarea și aplicarea Regulamentului, potrivit Protocolului nr. 21, anexat la T.U.E.⁷ și T.F.U.E.⁸.

2. Prezentul actelor normative aplicabile în relația cu statele membre în materia recunoașterii reciproce a ordinelor de indisponibilizare și a celor de confiscare

Prezentul este guvernat de Regulamentul (UE) 2018/1805 în relația cu statele membre în materia recunoașterii reciproce a ordinelor de indisponibilizare și a celor de confiscare. Acest act normativ își propune să faciliteze recuperarea transfrontalieră a bunurilor infracțiunilor și să conducă la indisponibilizarea și confiscarea mai eficientă a fondurilor cu proveniență ilicită în Uniune, având o serie de caracteristici-cheie⁹, menționate în cele ce urmează:

a) unicitatea de reglementare: rezolvarea problemelor legate de punerea în aplicare a instrumentelor juridice existente, prin stabilirea unui regulament unic, care să acopere atât ordinele de indisponibilizare, cât și ordinele de confiscare, care sunt direct aplicabile în Uniunea Europeană;

b) principiul general al recunoașterii reciproce, în sensul că toate deciziile judiciare în materie penală luate într-o țară membră a Uniunii vor fi, în mod normal, recunoscute și executate direct de oricare altă țară a Uniunii, existând un număr limitat de motive ce pot fi invocate pentru nerecunoaștere și neexecutare;

c) certificate și proceduri standard pentru a permite acțiuni mai rapide și mai eficiente de indisponibilizare și de confiscare;

d) un termen de 45 de zile pentru recunoașterea ordinului de confiscare și, în cazuri urgente, un termen de 48 de ore pentru recunoașterea și executarea

⁷ Cu referire la Tratatul privind Uniunea Europeană, al cărei text este disponibil online, la adresa: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_1&format=PDF (site consultat la data de 30.06.2025).

⁸ Cu referire la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, al cărei text este disponibil online, la adresa:

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF (site consultat la data de 30.06.2025).

⁹ În aceste sens, a se vedea sinteza privind Regulamentul (UE) 2018/1805, disponibilă online, la adresa:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/LSU/?uri=oj:JOL_2018_303_R_0001 (site consultat la data de 30.06.2025).

ordinelor de indisponibilizare, după caz; aceste limite pot fi amânate în condiții stricte;

e) dispoziții care să garanteze că drepturile victimelor la compensații și restituiri trebuie respectate în cazurile transfrontaliere.

Regulamentul privește exclusiv ordinele de indisponibilizare și pe cele de confiscare emise în cadrul unei proceduri penale, iar domeniul de aplicare acoperă întreaga paletă¹⁰ de dispoziții privind confiscarea, respectiv cea prin echivalent, cea fără condamnare, confiscarea extinsă, confiscarea de la terți, dacă are legătură cu infracțiunea pentru care s-a emis ordinul.

În mod similar reglementărilor privind mandatul european de arestare, prin acest act normativ sunt prevăzute infracțiunile pentru care un ordin de indisponibilizare sau de confiscare se execută fără verificarea dublei incriminări a faptelor care generează astfel de ordine, dacă aceste fapte se sancționează în statul emitent cu o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin trei ani¹¹.

Pentru alte infracțiuni decât cele menționate expres în Regulament, statul de executare poate condiționa recunoașterea și executarea unui ordin de indisponibilizare sau a unui ordin de confiscare de încadrarea faptelor care conduc la emiterea ordinului ca infracțiune în temeiul legislației statului de executare, oricare ar fi elementele sale constitutive și calificarea sa în legislația statului emitent.

Ordinul de indisponibilizare are natura unei măsuri asiguratorii care se ia, pe parcursul procesului, pentru a garanta că este posibilă, în viitor, executarea măsurii de siguranță a confiscării, astfel că, deși persoana păstrează proprietatea asupra bunului, aceasta pierde temporar posibilitatea de a dispune de el. Ordinul de confiscare reprezintă sancțiunea de la finalul procesului, prin care se pierde însăși proprietatea asupra bunului, acesta trecând în proprietatea statului¹².

Acest act normativ a fluidizat cooperarea judiciară în materia recuperării instrumentelor și produselor infracțiunilor, astfel încât infractorii să fie privați de produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni.

Sunt avute în vedere, dacă fac parte din categoriile produs sau instrument al unei infracțiuni, bunuri de orice natură¹³, corporale ori necorporale, mobile sau imobile, precum și documentele ori instrumentele juridice care dovedesc existența unui titlu sau a unui drept asupra acestora.

Așa cum s-a arătat, Regulamentul (UE) 2018/1805 a urgentat procedurile de recunoaștere a ordinelor de indisponibilizare sau de confiscare, cu efectul recuperării produselor infracțiunilor. La acest rezultat a contribuit standardizarea documentelor care se comunică pentru derularea procedurilor de recunoaștere, precum și instituirea unor proceduri judiciare comune în statele membre. În aceeași

¹⁰ Mihaela Pătrăuș, *Cooperarea judiciară internațională în materie penală. Compendium. Legislație, doctrină, jurisprudență europeană și națională*, Editura Universul Juridic, București, 2021, p. 509.

¹¹ Conform art. 3 alin. 1 din Regulamentul (UE) 2018/1805.

¹² Radu Slăvoiu, *Manual de cooperare internațională penală. Curs universitar*, Editura Hamangiu, București, 2024, p. 202.

¹³ *Idem*, p. 189.

direcție se reține și faptul că toate comunicările legate de recunoașterea și executarea ordinului de indisponibilizare și/sau confiscare au loc direct între autoritatea emitentă și cea competentă din statul de executare¹⁴.

3. Viitorul actelor normative aplicabile în relația cu statele membre în materia recunoașterii reciproce a ordinelor de indisponibilizare și a celor de confiscare

Viitorul îl constituie Directiva (UE) 2024/1260¹⁵ a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, care trebuie transpusă în legislațiile interne, de statele membre, până la data de 23 noiembrie 2026.

Într-o manieră asemănătoare cu Regulamentul, Directiva se aplică pentru statele membre în U.E., cu excepția Danemarcei și a Irlandei, precum și în relația cu Regatul Unit, chiar dacă nu mai este membru al Uniunii, întrucât acesta și-a notificat intenția de a participa la adoptarea și aplicarea Directivei, potrivit Protocolului nr. 21, anexat la T.U.E. și T.F.U.E.

3.1. Rațiuni de reglementare

Nevoia unei intervenții legislative europene în planul recuperării fondurilor provenite din surse ilicite a avut la bază o serie de motive care țin de veniturile mari, generate de criminalitatea organizată, care se ridică la cel puțin 139 de miliarde EUR în fiecare an și care sunt spălate într-o măsură tot mai mare prin intermediul unui sistem financiar paralel subteran.

S-a apreciat că actualul cadru legislativ nu a atins pe deplin obiectivul de politică privind combaterea criminalității organizate prin recuperarea profiturilor aferente, iar sprijinirea unor investigații eficace privind rețelele infracționale, prin eliminarea produselor provenite din săvârșirea de activități infracționale, se poate produce și prin adaptarea la era digitală a serviciilor de aplicare a legii și a sistemului judiciar.

A fost vizat faptul că principalul motiv care stă la baza criminalității organizate, care funcționează transfrontalier, este câștigul financiar, astfel încât, pentru a combate amenințarea gravă reprezentată de criminalitatea organizată, este important ca autoritățile competente să dispună de o capacitate operațională sporită și de mijloacele necesare pentru a urmări și a identifica, a indisponibiliza, a confisca și a gestiona în mod eficace instrumentele și produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni sau bunurile care provin din astfel de activități.

¹⁴ Norel Neagu, Daniela Dediu, *Cooperarea judiciară internațională în materie penală. Ediția a II-a, revăzută și adăugită*, Editura Universul Juridic, București, 2021, p. 269.

¹⁵ Publicată în Jurnalul Oficial L 2024/1260 din 02.05.2024. Textul acesteia este disponibil online, la adresa:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/ALL/?uri=CELEX:32024L1260> (site consultat la data de 30.06.2025).

3.2. Repere principale

Prin Directivă s-au instituit norme minime privind urmărirea și identificarea, indisponibilizarea, confiscarea și gestionarea bunurilor în cadrul procedurilor în materie penală, iar noile dispoziții contribuie la îmbunătățirea posibilităților de recuperare transfrontalieră a activelor, completând Regulamentul (UE) 2018/1805.

Acestea nu aduc atingere procedurilor pe care statele membre le-ar putea utiliza pentru a indisponibiliza și confisca bunurile, iar noțiunea de „proceduri în materie penală” este un concept autonom de drept al Uniunii, interpretat de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în pofida jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

S-a avut în vedere practica comună și răspândită prin care o persoană suspectată sau acuzată transferă bunuri sau produse unei părți terțe în cunoștință de cauză, în vederea evitării confiscării. În acest context, s-a apreciat că o astfel de confiscare trebuie să fie posibilă cel puțin în cazurile în care s-a stabilit că terții știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului sau al achiziționării era evitarea confiscării. Aceste operațiuni pot include transferurile către membri de familie sau către persoane fizice care au construcții juridice sau orice altă relație de afaceri strânsă cu persoana suspectată sau acuzată ori transferurile către entități juridice în cadrul cărora persoana suspectată sau acuzată ori un membru al familiei acesteia face parte din organele administrative, de conducere sau de supraveghere.

Au fost vizate și situațiile în care o condamnare penală pentru o infracțiune care generează beneficii economice să poată fi urmată de confiscarea nu numai a bunurilor care au legătură cu o infracțiune specifică, inclusiv a produselor provenite din săvârșirea infracțiunii sau a instrumentelor folosite în acest scop, ci și a altor bunuri considerate de instanțe drept bunuri provenite din activități infracționale.

O astfel de confiscare extinsă va fi posibilă în cazul în care instanța are convingerea că bunurile în cauză provin din activități infracționale, fără a fi necesară o condamnare pentru activitățile infracționale respective. Activitățile infracționale relevante ar putea consta în orice tip de infracțiune și nu trebuie dovedită fiecare infracțiune în parte, dar trebuie să rezulte că bunurile în cauză sunt bunuri provenite din astfel de activități infracționale. În acest proces analitic, faptul că valoarea bunurilor unei persoane este disproporționată față de venitul ei legal s-ar putea înscrie între acele elemente care conduc la concluzia că acestea sunt bunuri provenite din activități infracționale.

3.3. Noutățile aduse de Directiva (UE) 2024/1260

a) Bunuri în sens larg

Conceptul de bunuri a fost lărgit ca înțeles, fiind înglobate actele sau instrumentele juridice, inclusiv în formă electronică sau digitală, care dovedesc un titlu sau un drept asupra unui bun care face obiectul indisponibilizării și al confiscării, inclusiv, de exemplu, instrumentele financiare, fiduciile sau documentele care

pot da naștere unor creanțe și care se află, în mod normal, în posesia persoanei afectate de procedurile relevante, inclusiv criptoactivele.

b) Produsele directe și toate beneficiile indirecte

În vederea acoperirii bunurilor care ar putea fi transformate și transferate cu scopul de a le disimula originea și în vederea asigurării unor definiții armonizate și clare în întreaga Uniune, se instituie o teză amplă a produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni, care include produsele directe obținute din activități infracționale și toate beneficiile indirecte, inclusiv reinvestirea sau transformarea ulterioară a produselor directe, în concordanță cu definițiile din Regulamentul (UE) 2018/1805.

Prin urmare, produsele includ orice bunuri, inclusiv pe cele transformate sau convertite, integral sau parțial, în alte bunuri și bunuri combinate cu bunuri dobândite din surse legitime, până la valoarea estimată a produselor combinate. De asemenea, este inclus și venitul sau alte beneficii derivate din produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni sau din bunurile în care au fost transformate, convertite sau cu care au fost combinate respectivele produse.

c) Noțița argintie¹⁶

Acest instrument vizează urmărirea și identificarea rapidă a instrumentelor și a produselor sau a bunurilor care fac sau care ar putea face obiectul unui ordin de indisponibilizare sau de confiscare în cursul procedurilor în materie penală. Este o semnalare care se realizează prin intermediul Birourilor de recuperare a activelor, birouri care trebuie înființate în fiecare stat¹⁷ și care vor avea acces la informații stocate în baze de date sau registre centralizate sau interconectate, deținute de autoritățile publice.

Birourile trebuie să furnizeze răspunsul în 8 ore pentru cererile urgente, referitoare la informațiile care sunt stocate în baze de date și registre la care birourile au acces direct și în 3 zile calendaristice pentru cererile urgente, referitoare la informații la care birourile nu au acces direct.

d) Indisponibilizarea rapidă¹⁸

Statele membre permit birourilor de recuperare a activelor să ia măsuri imediate atunci când există un risc iminent de dispariție a bunurilor pe care le-au urmărit și identificat în exercitarea sarcinilor lor. Valabilitatea unor astfel de măsuri imediate nu poate depăși 7 zile lucrătoare.

Rațiunile unei astfel de măsuri pornesc de la faptul că protejarea bunurilor este o condiție prealabilă pentru confiscare, adesea crucială pentru executarea

¹⁶ Cu referire la art. 9 și 10 din Directiva (UE) 2024/1260. Textul acesteia este disponibil online, la adresa:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/ALL/?uri=CELEX:32024L1260> (site consultat la data de 30.06.2025).

¹⁷ Potrivit art. 5 din Directiva (UE) 2024/1260.

¹⁸ Reglementată la art. 11 din Directiva (UE) 2024/1260.

efectivă a unui ordin de confiscare. Bunurile sunt conservate ulterior printr-o măsură de indisponibilizare, însă, pentru a împiedica dispariția acestora, directiva stabilește că autoritățile competente din statele membre sunt împuternicite să ia măsuri imediate, sub forma unui ordin, pentru asigurarea disponibilității unor astfel de bunuri până la emiterea unui ordin de indisponibilizare. Având în vedere caracterul excepțional al unor astfel de măsuri, este limitată valabilitatea temporară a acestora.

Aceste măsuri ar putea fi necesare în special în cazul în care, în urma unei cereri din partea unui birou de recuperare a activelor dintr-un alt stat membru, un birou de recuperare a activelor a urmărit și a identificat active care ar putea dispărea foarte rapid, precum criptoactivele, precum și în cazul în care autoritățile competente din statul membru în care este situat biroul de recuperare a activelor care a primit cererea nu pot lua măsuri imediate decât dacă o anchetă penală este în curs de desfășurare în statul membru respectiv.

Birourile de recuperare a activelor trebuie să fie în măsură să asigure disponibilitatea activelor până când va fi posibil să fie emis un ordin european de indisponibilizare întemeiat pe prevederile Regulamentului (UE) 2018/1805.

e) Confiscarea care nu se bazează pe o hotărâre de condamnare¹⁹

Directiva stabilește că se poate dispune confiscarea atunci când nu este posibilă o condamnare definitivă din motive de boală, sustragere sau deces al persoanei suspectate/acuzate ori în cazul în care termenele de prescripție prevăzute în dreptul intern pentru infracțiunile relevante sunt mai mici de 15 ani și au expirat după inițierea procedurilor penale.

În astfel de cazuri, confiscarea este permisă numai atunci când procedurile penale ar fi putut conduce la o condamnare definitivă pentru o infracțiune în absența unor astfel de circumstanțe, cel puțin pentru infracțiunile de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice substanțiale și atunci când instanța are convingerea că instrumentele, produsele sau bunurile care urmează să fie confiscate provin din infracțiune sau sunt direct ori indirect legate de aceasta.

În cazurile de boală și de sustragere, existența unor proceduri *in absentia* în statele membre ar trebui să fie suficientă pentru respectarea obligației de a permite o astfel de confiscare.

f) Confiscarea averilor nejustificate în legătură cu desfășurarea unor activități infracționale²⁰

Confiscarea de acest tip vizează bunurile identificate în contextul unei investigații referitoare la o infracțiune, cu condiția ca o instanță națională să aibă convingerea că bunurile identificate au fost obținute din activități infracționale și că respectivele activități infracționale sunt de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice substanțiale.

¹⁹ Reglementată la art. 15 din Directiva (UE) 2024/1260.

²⁰ Reglementată la art. 16 din Directiva (UE) 2024/1260.

Pentru evaluarea acestor condiții se ține seama de toate circumstanțele cauzei, inclusiv de probele disponibile și de faptele specifice, care pot include faptul că valoarea bunurilor este în mod substanțial disproporționată în raport cu venitul legal al persoanei afectate, că nu există nicio sursă legală plauzibilă a bunurilor respective sau că persoana afectată are legături cu persoane asociate unei organizații criminale.

Chiar dacă pentru confiscarea averilor nejustificate nu este necesar să existe o condiție prealabilă care să prevadă că fiecare infracțiune în parte trebuie dovedită, se impune să existe suficiente fapte și circumstanțe pentru ca instanța să aibă convingerea că bunurile în cauză sunt bunuri provenite din infracțiuni.

Activitățile infracționale relevante ar putea consta în orice tip de infracțiune care este săvârșită în cadrul unei organizații criminale și care este de natură să genereze beneficii economice substanțiale, fiind astfel gravă prin natura sa.

Atunci când se stabilește dacă bunurile ar trebui confiscate, instanțele naționale trebuie să ia în considerare toate circumstanțele relevante ale cauzei, inclusiv probele disponibile și faptele specifice, cum ar fi faptul că valoarea bunurilor este, în mod substanțial, disproporționată în raport cu veniturile legale ale respectivei persoane.

Un alt factor relevant ar putea fi absența unei surse legale plauzibile a bunului, întrucât proveniența bunurilor dobândite legal poate fi demonstrată în mod normal.

Legătura persoanei cu activitățile unei organizații criminale ar putea fi, de asemenea, semnificativă, așa cum ar putea fi relevante circumstanțe precum situația în care au fost găsite bunurile sau indiciile privind participarea la activități infracționale.

Evaluarea trebuie efectuată de la caz la caz, în funcție de circumstanțele speței și poate include situația în care procedurile penale sunt întrerupte.

4. Concluzii

În procesul de transpunere în legislația internă, Directiva (UE) 2024/1260 va genera o serie de provocări derivate din nevoia de armonizare a noilor concepte cu legislația în vigoare, precum și cu principiile desprinse din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

În ceea ce privește competența organelor care dispun măsurile imediate (indisponibilizarea rapidă), care au scopul de a conserva produsul infracțiunii până la luarea măsurii indisponibilizării, analiza va trebui să privească atribuirea de competențe în direcția limitării, chiar și temporare, a dreptului de proprietate, unei autorități care are sarcini în identificarea bunurilor.

Rămâne de decelat statutul juridic al autorității competente să ia măsura indisponibilizării rapide, în pofida abordării jurisprudențiale constante²¹ a Curții

²¹ Cu referire la cauzele Grifhorst împotriva Franței (cererea nr. 28336/02, pct. 85-86, 26 februarie 2009), Ismayilov împotriva Rusiei (cererea nr. 30352/03, pct. 30, 6 noiembrie 2008)

Europene a Drepturilor Omului referitoare la confiscare, respectiv că, deși implică o priveră de proprietate, o măsură de acest tip intră în domeniul de aplicare al art. 1, paragraful al doilea din Protocolul nr. 1 la Convenție, care permite statelor contractante să reglementeze folosința bunurilor.

Confiscarea care nu se bazează pe o hotărâre de condamnare va impune stabilirea competenței funcționale a instanței penale sau de contencios administrativ, realizându-se o prelungire de procedură după finalizarea celei penale, dar în strânsă legătură cu aceasta și cu rădăcini în probațiunea specifică, însă cu repere apropiate contenciosului administrativ.

Aceleași coordonate sunt incidente și față de procedura confiscării averilor nejustificate în legătură cu desfășurarea unor activități infracționale, în cazul căreia se adaugă și nevoia de a distinge între convingerea instanței că bunurile identificate au fost obținute din activități ilegale și că respectivele activități sunt de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice substanțiale, pe de o parte și posibilitatea infiltrării arbitrariului în acest proces de stabilire a aplicării rațiunilor Directivei, pe de altă parte.

Cert este că Directiva (UE) 2024/1260 aduce o serie de măsuri care complinesc Regulamentul (UE) 2018/1805, oferind instrumente ce oferă posibilitatea de a potența ordinele de indisponibilizare și de confiscare în sensul obținerii de efecte sporite pe tărâmul identificării, confiscării și reutilizării, mai eficace, a bunurilor produse prin săvârșirea de infracțiuni.

Transpunerea Directivei face parte din conceptul de apropiere a legislațiilor naționale²², în care dimensiunea europeană este integrată în dreptul național al statelor membre, prin intermediul procesului de replicare a standardelor europene în standarde naționale corespunzătoare.

Referințe

- Flore D., *Droit pénal européen. Les enjeux d'une justice pénale européenne*, ed. a III-a, Editura Bruylant, Paris, 2022.
- Neagu N., Dediu D., *Cooperarea judiciară internațională în materie penală*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2021.
- Pătrăuș M., *Cooperarea judiciară internațională în materie penală. Compendium. Legislație, doctrină, jurisprudență europeană și națională*, Editura Universul Juridic, București, 2021.
- Slăvoiu R., *Manual de cooperare internațională penală. Curs universitar*, Editura Hamangiu, București, 2024.
- Decizia-cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor, publicată în Jurnalul Oficial L 196 din 02.08.2003.
- Decizia-cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare, publicată în Jurnalul Oficial L 328 din 24.11.2006.

și El Ozair împotriva României (cererea nr. 41845/12, 22 octombrie 2019), disponibile online la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/> (site consultat la data de 30.06.2025).

²² Daniel Flore, *Droit pénal européen. Les enjeux d'une justice pénale européenne*, Ediția a III-a, Editura Bruylant, Paris, 2022, p. 985.

Perspective europene asupra recuperării și confiscării activelor

Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare, publicat în Jurnalul Oficial L 303 din 28.11.2018.

Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, publicată în Jurnalul Oficial L 2024/1260 din 02.05.2024.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea pronunțată în cauza El Ozair împotriva României (cererea nr. 41845/12), disponibilă online la: <https://hudoc.echr.coe.int/>

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea pronunțată în cauza Grifhorst împotriva Franței (cererea nr. 28336/02), disponibilă online la: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea pronunțată în cauza Ismayilov împotriva Rusiei (cererea nr. 30352/03), disponibilă online la: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

